

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาให้แก่สมาชิกของสังคม ได้เริ่มมาตั้งแต่มีมนุษย์เกิดขึ้นในโลก เป็นการให้การศึกษาเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมของสังคม ให้สมาชิกในสังคมสามารถดำรงอยู่ได้ในสังคมด้วยความอยู่เย็นเป็นสุข ในปัจจุบันการจัดการศึกษาดูเป็นหน้าที่และบริกรอย่างหนึ่งของรัฐที่ก่อให้เกิดแก่สมาชิกหรือพลเมืองทุกคนของสังคม อันหมายถึงประเทศชาติ ปัจจุบันที่ทั่วโลกประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองนั้นได้แก่การศึกษา ดังได้มีคำกล่าวที่ว่า

"การศึกษา คือกุญแจไขไปสู่ความเจริญทุกด้านในสังคม" (ภิญโญ สาร 2523 : 22)

"ไม่มีสิ่งใดที่จำเป็นสำหรับประเทศยิ่งไปกว่าการให้การศึกษาที่ดี" (Thomas 1968 : 28)

ด้วยเหตุที่การศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐ รัฐจึงได้กำหนดหน้าที่และนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ เพื่อเป็นแนวทางให้รัฐบาลจัดการศึกษา การจัดการศึกษาในประเทศไทยตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 : 6)

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาภาคบังคับที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน และให้สามารถคงสภาพอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ มีความสามารถประกอบอาชีพตามควรแก่วัย และความสามารถได้ และสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดี ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 : 7) จากรายงานของคณะกรรมการวางพื้นฐาน เพื่อปฏิรูปการศึกษา ได้กล่าวถึง ความมุ่งหมาย

ของการจัดการศึกษาภาคบังคับว่า "ความมุ่งหมายของการศึกษาภาคบังคับคือ ให้
 ความรู้พื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิตที่ทำได้สำหรับบุคคลและสังคม"
 (สีปนนท์ เกตุทัต และคณะ 2518 : 35)

โครงสร้างและระบบบริหารการประถมศึกษาไทยในปัจจุบัน ถอดปฏิบัติตาม
 พระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ตั้งแต่ วันที่ 1 ตุลาคม 2523
 ทำให้การประถมศึกษาของไทยขึ้นอยู่กับหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้ คือ (สำนักงานคณะกรรมการ
 การการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 9)

1. โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีลักษณะพิเศษ คือ โรงเรียนศึกษาพิเศษและศึกษาสงเคราะห์ มี
 นักเรียนในความรับผิดชอบ 12,183 คน คิดเป็นร้อยละ 0.16
2. โรงเรียนราษฎร์ ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาซึ่งอยู่ในความควบคุม
 ดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีนักเรียนในความรับผิดชอบ
 635,031 คน คิดเป็นร้อยละ 8.39
3. โรงเรียนขององค์การท้องถิ่น ได้แก่ โรงเรียนสังกัดเทศบาล โรงเรียน
 สังกัดเทศบาลเมืองพัทยา และโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีนักเรียนในความรับผิดชอบ
 456,203 คน คิดเป็นร้อยละ 6.03
4. โรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ เช่น โรงเรียนสาขาของมหาวิทยาลัย วิทยาลัยครู
 และโรงเรียนสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน มีนักเรียนในความรับผิดชอบ
 20,477 คน คิดเป็นร้อยละ 0.27
5. โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
 แห่งชาติ มีนักเรียนประถมศึกษาในความรับผิดชอบ 6,442,651 คน คิดเป็นร้อยละ
 85.15 ของนักเรียนประถมศึกษาทั้งหมด

จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลา สตูล และ
 สงขลา ครอบคลุมเนื้อที่ 21,258 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 29.5 ของเนื้อที่
 ทั้งภาคใต้ มีประชากรประมาณ 2.2 ล้านคน หรือร้อยละ 37.6 ของประชากรภาคใต้

จังหวัดชายแดนภาคใต้ 5 จังหวัด มีสภาพและปัญหาที่แตกต่างกันเป็น 3 เขต ดังต่อไปนี้
คือ (สนอง จันทนินทร 2525 : 66-67)

เขตที่ 1 สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เนื้อที่ 11,150 ตารางกิโลเมตร มีประชากรร้อยละ 80 นับถือศาสนาอิสลาม-นิยมใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน ไม่นิยมพูดภาษาไทย มีบางส่วนพูดภาษาไทยไม่ได้เลย

เขตที่ 2 จังหวัดสตูล เนื้อที่ 2,796 ตารางกิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม พูดและใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน

เขตที่ 3 จังหวัดสงขลา เนื้อที่ 7,582 ตารางกิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ แต่บางอำเภอจะมีประชาชนนับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ แต่พูดและใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน

โครงสร้างสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีลักษณะพิเศษโดยเฉพาะในเขตจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล แตกต่างจากภาคอื่น กล่าวคือ ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 80 นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน มีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม แตกต่างไปจากท้องถิ่นอื่น ยกเว้นประชาชนในจังหวัดสตูล ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามแต่พูดและใช้ภาษาไทยอย่างแพร่หลาย สภาพดังกล่าวจึงทำให้เกิดปัญหาหลักรวม 3 ประการคือ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529 : 169-170)

1. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ
2. ปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา
3. ปัญหาความมั่นคง

ปัญหาด้านสังคมจิตวิทยานั้น จะเกี่ยวข้องกับการศึกษา การศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ในความรับผิดชอบของเขตการศึกษา 2 อันประกอบด้วย จังหวัด ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล การจัดการศึกษาในเขตการศึกษา 2 ประสบกับปัญหาหลายประการด้วยกันคือ

1. อัตราการตกต่ำชั้นสูง เนื่องจากนักเรียนมีปัญหาในด้านภาษากว่าคือไม่เข้าใจภาษาไทย เพราะในชีวิตประจำวันของนักเรียนส่วนใหญ่ ใช้ภาษามลายู

- 2. เด็กที่จบการศึกษาไปแล้วมีคุณภาพและประสิทธิภาพที่ไม่ดีพอ
- 3. เด็กเรียนต่อในชั้นสูงที่มีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่เด็กมักเรียนมุสลิม นิยมเรียนต่อในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม มากกว่าโรงเรียนรัฐบาล ทั้งนี้ก็ เพราะโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม สอนทั้งวิชาศาสนาและวิชาสามัญ
- 4. ผู้ปกครองไม่สนใจที่จะส่งบุตรหลาน เข้าศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียน รัฐบาลเพราะโรงเรียนไม่ได้สอนวิชาศาสนาอิสลาม
- 5. รัฐต้องเพิ่มขึ้นเรียนพิเศษขึ้น ทำให้ต้องเพิ่มงบประมาณ เช่น การ เปิดสอนชั้นเด็กเล็ก และการเพิ่มขึ้นเรียนสำหรับการอบรม กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ยังทุก เชียงไทยไม่ได้
- 6. เนื่องจากมุสลิมมีโอกาสเรียนต่อน้อย ผู้ที่เป็นครูส่วนใหญ่ จึงเป็นชาวพุทธ มาจากท้องถิ่นอื่น พูดภาษามาหลายไม่ได้ ไม่เข้าใจวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เวลา มีปัญหาเกี่ยวกับเด็กก็แก้ไขได้ด้วยความยากลำบาก

การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทางเขตการศึกษา 2 ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหา การศึกษาโดยได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงศึกษาธิการให้ดำเนินการใน 6 ประการ ด้วยกันคือ (มาโนชญ์ บุญญานวัตร 2525 : 43)

- 1. การเตรียมภาษาไทยก่อนเข้าเรียน ป.1
- 2. การช่วยเหลือนักเรียนในชั้นเรียนปกติ
- 3. การสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียน
- 4. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
- 5. การปรับปรุงหลักสูตรและหนังสือเรียนให้สอดคล้องกับท้องถิ่น
- 6. การปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม

โครงการแก้ปัญหาดัง 6 ข้อ เป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาหลักที่จะ ช่วยให้ผู้ไทยมุสลิมในเขตนี้สามารถพูดภาษาไทยได้อีกภาษาหนึ่ง อันเป็นจุดหมาย ปลายทาง

การสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตามที่ไค้กล่าวมาแล้วว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และพื้นที่บางอำเภอของจังหวัดสงขลา ประมาณ ร้อยละ 80 เป็นผู้ที่มีบ่อศาสนาอิสลาม ปฏิบัติศาสนกิจในชีวิตประจำวันอย่างเคร่งครัด ยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนของศาสนาอิสลามเป็นหลักในการดำรงชีวิต ซึ่งนิยมส่งบุตรหลาน ของคนไปศึกษาเล่าเรียนหลักธรรมทางศาสนาอิสลามตามหมู่บ้าน ตามสุเหร่า มัสยิด หรือปอเนาะต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ล้วนแต่เป็นสถานศึกษาที่ประชาชนในหมู่บ้านนั้น ๆ ร่วมมือกันจัดตั้ง เพราะหลักธรรมทางศาสนาอิสลามได้บัญญัติให้บุคคลทั้งชายและหญิงให้ ทำการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม และเป็นหน้าที่ของบิดา มารดา และผู้ปกครอง ต้องส่งเสริมให้ลูกบุตร กุลธิดา และบุตรหลานของตน เรียนรู้ทางหลักธรรมทางศาสนา อิสลามและทางโลก ดังที่พระองค์อัลลอฮ์ (พระผู้เป็นเจ้าของศาสนาอิสลาม) ทรงไว้มี ความว่า (สายสัมพันธ์ 2523 : 43)

"ผู้ที่รู้กับผู้ที่ไม่รู้ จะหักเหลี่ยมกันหรือ ?"

คำสั่งสอนของศาสดาผู้ประเสริฐแห่งอิสลาม ให้เห็นความจำเป็นของการ ศึกษาหาความรู้ โดยท่านศาสดาไค้กล่าวว่า

"การแสวงหาวิชาความรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมุสลิมทั้งชายและหญิง"

(สายสัมพันธ์ 2523 : 44)

"แท้จริง ความประเสริฐของผู้ที่ทรงคุณความรู้ที่เหนือกว่าผู้โง่เขลานั้น ประจักษ์ทั้งพระจันทร์วันเพ็ญ เหนือดวงดาวทั้งหลาย" (สายสัมพันธ์ 2523 : 44)

"บุคคลใดที่ละจากบ้านของตนไปเพื่อแสวงหาวิชา ความรู้ บุคคลนั้นค่านับ อยู่ในวิถีทางแห่งพระผู้เป็นเจ้า" (สายสัมพันธ์ 2521 : 4)

ท่าน อาลี สาวกของท่านศาสดา ไค้กล่าวว่า (สายสัมพันธ์ 2521 : 5)

"ความเค้นในวิชาการ เป็นเกียรติอันสูงสุด"

"ผู้ถือศรัทธาให้แก่การแสวงหาความรู้เป็นผู้ไม่ตาย"

"อาภรณ์ที่ประเสริฐสุดของมนุษย์คือ วิชาความรู้"

การจัดการสอนศาสนาอิสลามตามสถานที่ดังกล่าว มักจะดำเนินการสอนในช่วงเวลา ก่อนหรือหลังจากการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาแล้ว ซึ่งทางเขตการศึกษา 2 เห็นว่า ทำให้เกิด ๗ ที่อยู่ในวัยเรียนระดับประถมศึกษาต้องเรียนหนักเกินไป อันมีผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสามัญต่ำ และมีอัตราการสอบตกซ้ำชั้นสูงด้วย

แจ้ง สุข เกื้อ กล่าวในคำนำของเอกสารประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ เอกสารอันดับที่ 18/2526 และก่อให้เกิดปัญหาทางการศึกษาหลายประการด้วยกันคือ (ฝ่ายโครงการสอนศาสนาอิสลาม สำนักงานศึกษาธิการเขต 2 2526 : 1-2)

1. มีการจัดตั้งโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามขึ้นในหมู่บ้านต่าง ๆ โดยไม่ได้ขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย ขาดการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

2. ทำให้นักเรียนซึ่งกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาต้องเรียนหนักมาก คือนอกจากต้องเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในเวลาเรียนปกติแล้ว เด็ก ๆ เหล่านั้นยังต้องไปเรียนศาสนาอิสลามในโรงเรียนดังกล่าวในเวลาเช้า ก่อนไปโรงเรียนประถมศึกษาในตอนเย็นหรือเวลาค่ำ เมื่อกลับจากโรงเรียนแล้ว นอกจากนั้นยังไปเรียนในวันหยุด คือวันเสาร์ และวันอาทิตย์ เพิ่มวันอีกด้วย จึงทำให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อผลการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาตามปกติ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรประถมศึกษาไม่เป็นที่ควร สติติการสอบตกซ้ำชั้นจึงสูงมาก

3. ครูสอนศาสนาอิสลามตามโรงเรียนต่าง ๆ ในหมู่บ้านเหล่านั้น ยังไม่เข้าใจนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ และไม่มีใบอนุญาตการเป็นครูตามกฎหมาย

4. หลักสูตรและหนังสือเรียนต่าง ๆ ที่นิยมใช้กันอยู่นั้นส่วนใหญ่จัดทำขึ้นเป็นภาษามลายู และรุมี ซึ่งจัดซื้อมาจากต่างประเทศ จึงมีเนื้อหาสาระบางตอนอาจจะไม่เหมาะสม กับสภาพสังคม และความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทย

5. นักเรียนต้องเรียนทั้งภาษาอาหรับ ภาษามลายู และภาษาไทย นับว่าเป็นภารกิจที่หนักเกินไปสำหรับเด็กในวัยนี้

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดให้มีการสอนศาสนาอิสลามขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2519 เป็นต้นมา ดังปรากฏในคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ วก. 930/2518 เรื่องให้มีการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2518 โดยมีโครงการหลักในการดำเนินงาน มีชื่อว่า โครงการจัดสอนวิชาศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบอยู่ 3 หน่วยงานด้วยกัน คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานศึกษาธิการเขต 2 และสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลา สตูล และสงขลา (ฝ่ายโครงการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการเขต 2 ไม่ปรากฏที่พิมพ์ : 16) สำหรับสำนักงานศึกษาธิการเขต 2 นั้น รับผิดชอบทางด้านวิชาการ โดยมีฝ่ายโครงการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นผู้ดำเนินการ ในระยะเริ่มแรกนั้นได้ดำเนินการสอนตามหลักสูตรวิชา ศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2519 ต่อมาเมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 แทนหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พ.ศ. 2503 แล้ว ทำให้การจัดชั้นเรียนและการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาต้องเปลี่ยนไป หลักสูตรวิชาศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2519 ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ประกาศใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2523 แทน ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก. 624/2524 ลงวันที่ 13 พฤศจิกายน 2524 เรื่องให้ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2523 (รายละเอียดดูภาคผนวก)

การบริหารโครงการสอนศาสนาอิสลาม ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะได้รับความสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ หรือไม่ประการใดนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการ เพราะการบริหารงานวิชาการนั้นถือเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา ประกอบกับยังไม่มีกรณีวิจัยเรื่องนี้ในระดับประถมศึกษาโดยตรง ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการตามโครงการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อทราบถึงสภาพการบริหารงานวิชาการ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูสอนศาสนาอิสลาม และ

ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงการบริหารงาน วิชาการของโครงการฯ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด จังหวัดชายแดนภาคใต้ ฝ่ายโครงการสอนศาสนาอิสลาม สำนักงานศึกษาธิการเขต 2 และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามโครงการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ของการบริหารงานวิชาการตามโครงการสอนศาสนาอิสลาม ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เกี่ยวข้องกับเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษา ที่เปิดสอนวิชาอิสลามศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เท่านั้น
2. ศึกษาการบริหารงานวิชาการตามโครงการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเรื่องดังต่อไปนี้คือ หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การนิเทศการศึกษา และการวัดและประเมินผลการศึกษา
3. ศึกษาเฉพาะการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวิชาอิสลามศึกษาที่เปิดสอนในโรงเรียนประถมศึกษาเท่านั้น ไม่รวมถึง วิชาสามัญ

ข้อจำกัดในการวิจัย

ศึกษาวิจัยจากบุคลากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน ครูสอนศาสนาอิสลามและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปีการศึกษา 2527

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้เปิดทำการสอนวิชาอิสลามศึกษาตามโครงการสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และสงขลา
3. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ที่เกี่ยวกับ หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การนิเทศการศึกษา และการวัดและประเมินผลการศึกษา
4. โครงการสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โครงการจัดสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันเป็นการสนองนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ
5. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนวิชาอิสลามศึกษา
6. ครูสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ทางศาสนา และมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้ดี ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากอำเภอ จังหวัด ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด และผ่านการอบรมตามหลักสูตรการอบรมครูสอนศาสนาที่สำนักงานศึกษาธิการเขต 2 ได้กำหนด และหมายรวมถึงข้าราชการครูที่มีความรู้ทางศาสนาอิสลาม ซึ่งได้ทำการสอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนด้วย
7. ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ หมายถึง ครูที่ได้รับมอบหมายและได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารโรงเรียน ให้ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาของแต่ละแห่ง
8. วิชาอิสลามศึกษา หมายถึง เนื้อหาสาระของศาสนาอิสลามที่กระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติเป็นหลักสูตรอิสลามศึกษากำหนดให้สอนเป็นภาษาไทย ประกอบด้วย 5 รายวิชา คือ หลักการศรัทธา ศาสนบัญญัติ ศาสนประวัติ จริยธรรม และอัลกุรอาน โดยให้ใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะช่วยให้ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ นำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและให้ความช่วยเหลือการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยโครงการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ในโอกาสต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชากร
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยประกอบด้วยบุคคลากร 3 กลุ่มคือ
 - ก. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนใต้แก่ ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนวิชาอิสลามศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีการศึกษา 2527 จำนวน 545 คน
 - ข. กลุ่มครูสอนศาสนาอิสลาม ที่ได้รับการคัดเลือกให้ทำการสอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2527 จำนวน 529 คน
 - ค. กลุ่มครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ที่ได้รับมอบหมายและได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารโรงเรียนให้ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2527 จำนวน 545 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างประชากร
 - 1.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยการสุ่มอย่างง่าย 25 ของจำนวนประชากรทั้งหมด (ระนอง กรรณสูต 2524 : 10) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จะได้กลุ่มตัวอย่างประชากร ดังนี้
 1. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 137 คน
 2. กลุ่มครูสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 137 คน

3. กลุ่มครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 137 คน
รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 411 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างประชากรสำหรับตอบแบบสอบถาม ใ้กลุ่ม
ตัวอย่างประชากรทั้งหมด 411 คน

1.2.3 กลุ่มตัวอย่างประชากรสำหรับการสัมภาษณ์ ใช้จำนวน
กลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ 25 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้สำหรับ
การตอบแบบสอบถามได้จำนวนทั้งสิ้น 105 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมี
โครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษาจากเอกสาร หนังสือ บทความ วารสาร
งานวิจัย ระเบียบ แนวปฏิบัติ และสัมภาษณ์หัวหน้า และเจ้าหน้าที่โครงการสอน
ศาสนาอิสลาม ในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการเขต 2 ดังนี้

1. แบบสอบถาม เพื่อใช้ในการสอบถามกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มครู
สอนศาสนาอิสลาม และกลุ่มครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ส่วนตัวของผู้ตอบ มี
ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) โดยถาม
เกี่ยวกับ เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา และ
ประสบการณ์ในการทำงาน
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ สอน
ศาสนาอิสลามของโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็น
แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการบริหาร
งานวิชาการสอนศาสนาอิสลามของโรงเรียน ลักษณะแบบ
สอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)
และแบบปลายเปิด (Open Ended)

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน
กลุ่มครูสอนศาสนาอิสลาม และกลุ่มครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสอนศาสนา
อิสลามของโรงเรียน โดยสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมี
โครงสร้าง(Structured Interview)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และ
ข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานวิชาการสอนศาสนา
อิสลามของโรงเรียน โดยสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมี
โครงสร้าง(Structured Interview)

เมื่อผู้วิจัยสร้างเครื่องมือแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย เสร็จแล้วจึงนำ
เครื่องมือทั้งหมดให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารงานวิชาการสอนศาสนาอิสลาม
ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตรวจสอบแก้ไขให้คำแนะนำใน
ด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา(Content Validity) และสำนวนภาษาที่ใช้จาก
นั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงนำไปทดลอง
ใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม
ก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยขอความกรุณาจากบัณฑิตวิทยาลัย
ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส ปัตตานี
ยะลา สตูล และสงขลา การส่งและรับแบบสอบถามใช้บริการทางไปรษณีย์ และ
เก็บข้อมูลด้วยตนเอง

2. เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลกลับคืนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- ก. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าร้อยละ และเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย
- ข. ข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่า ใช้วิธีหาค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย
- ค. ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดและแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีจัดลำดับความถี่ และนำเสนอโดยการบรรยาย

ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดลำดับชั้นของการเสนอผลการวิจัยออกเป็น 5 บทดังนี้

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อจำกัดของการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีวิเคราะห์ข้อมูล และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวถึง การบริหาร การบริหารการศึกษา ความหมายและความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ การดำเนินการโครงการสอนศาสนาอิสลาม ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม แสดงรายการหนังสือ และเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบ
ในการวิจัย

ภาคผนวก ประกอบด้วยตัวอย่างแบบสอบถามและอื่น ๆ